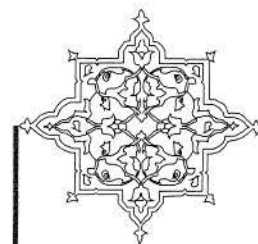

تاریخ: ۱۳۹۵ / ۱۱ / ۰۵

شماره: ۴۱۸ / ۱۴۹

پیوست:

معاونان محترم پژوهشی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی

با سلام:

احتراماً، در ادامه ابلاغ سبب پروژه‌های برنامه‌های ملی توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی در سال ۱۳۹۳ و دریافت و اجرای برخی از طرح‌نامه‌ها و پروژه‌ها، مجموعه‌ای منتخب از پروژه‌های حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآنی به همراه بیان مسأله مختصری از هر پروژه، جهت تدوین و ارسال طرح‌نامه به پیوست ارسال می‌شود.

مقتضی است ضمن اطلاع‌رسانی موضوع، زمینه هدایت ظرفیت پژوهشی مرکز تحت مدیریت خود را در جهت اجرای پروژه‌های مذکور فراهم فرمایید. بدیهی است هر گونه بهبود و توسعه در پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور، با توجه به ماهیت چندرشته‌ای و بین‌رشته‌ای مسائل این حوزه، منوط به همراهی و مشارکت شایسته اعضای محترم گروه‌های مختلف علمی و گروه‌های قرآنی است و این کارگروه صرفاً تمهیدات و مقدمات لازم برای این امر را فراهم می‌کند. کلیه پیوست‌های مرتبط در پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور به نشانی quran.msrt.ir قرار دارد.

وحید احمدی

معاون پژوهش و فناوری و رئیس

کارگروه توسعه پژوهش قرآنی

نشانی:

تهران - شهرک قدس

میدان صنعت، خیابان

خوردین، خیابان هرمان،

نیش خیابان پیروزان جنوبی

کد پستی: ۶۴۸۹۱-۱۴۶۶۶

شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰

صندوق پستی:

تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵

Website: www.msrt.ir

Email: info@msrt.ir

۱۱	نظام اقتصادی	مجموعه عناصر مرتبط و منظم و سازمان یافته که به منظور ارزشیابی و انتخاب در زمینه تولید، توزیع و مصرف برای کسب بیشترین موفقیت فعالیت می کند.
۱۲	نظام فرهنگی	مجموعه عناصر مرتبط و منظم و سازمان یافته است که نهادینه کردن ارزش ها و مقابله با ضد ارزش ها را بدون اعمال تشویق ها و تنبیه های حقوقی بر عهده دارد.
۱۳	مبانی علوم	اندیشه های جهان بینانه ای که نگرش متفکران نسبت به پدیده ها را متأثر ساخته و به برداشت خاصی از آنها می انجامد. مبانی علوم عبارت اند از: مبانی معرفت شناختی، مبانی هستی شناختی، مبانی مبدأشناختی، مبانی غایت شناختی، مبانی انسان شناختی، مبانی دین شناختی، مبانی روش شناختی و مبانی ارزش شناختی.
۱۴	مرجعیت معرفتی قرآن	قرار دادن قرآن به عنوان اصلی ترین منابع شناختی برای کشف و عرضه قواعد کلی و اصول رهبری و مدیریت فرد و جامعه در راستای دستیابی به باورها و سبک زندگی مطلوب انسانی.
۱۵	علوم انسانی قرآن- بنیان	علوم انسانی که از جهت مبانی، محتوا و استدلال، برگرفته از قرآن کریم بوده و از حیث نتیجه، به نهادینه شدن و گسترش فرهنگ قرآنی بینجامد.
۱۶	فرهنگ	نظام وارهای از «عقاید و باورهای اساسی»، «ارزش ها، آداب و الگوهای رفتاری» ریشه دار و دیرپا و «نمادها» و «مصنوعات» که ادراکات، رفتار و مناسبات جامعه را جهت و شکل می دهد و هویت آن را می سازد.
۱۷	فرهنگ سازی	مجموعه راهبردها، برنامه ها و اقدامات که به ایجاد و نهادینه شدن «فرهنگ خاصی» در جامعه هدف می انجامد.
۱۸	تمدن سازی اسلامی	مجموعه ای از سیاست ها، راهبردها و برنامه ها و اقدامات به منظور ایجاد بنیان های دانشی و ارزشی مبتنی بر منابع اسلامی با قابلیت توسعه، انعکاس و تأثیر در گستره ای فراتر از مرزهای زمانی و مکانی خاص.

پیوست ۲.

منابع تعیین کننده اولویت فعالیت‌های پژوهش و آموزش عالی قرآنی «اولویت» به معنای هر امری است که نسبت به چیز دیگر تقدم دارد و چنانچه امری نسبت به دیگری تقدم زمانی داشته باشد، دارای «اولیت» خواهد داشت. بدون در نظر داشتن اهداف نظام پژوهش و آموزش عالی قرآنی، هیچ فعالیتی نسبت به فعالیت دیگر «اولویت» نخواهد داشت. شناخت اولویت‌ها بر اساس مبانی یا منابع خاصی صورت می‌گیرد. اولویت‌های فعالیت‌های مرکز، برگرفته از راهبردهای متخذ از مطالعات مقام معظم رهبری و اسناد بالادستی نظام (شامل: نقشه جامع علمی کشور، سند دانشگاه اسلامی، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، قانون اهداف و وظایف و تشکیلات وزارت علوم تحقیقات و فناوری، منشور توسعه فرهنگ قرآنی، پیش‌نویس سند آموزش عالی کشور مبتنی بر آمایش و برنامه پنجم توسعه کشور) است که به بخشی از مستندات آن در ادامه اشاره می‌شود:

رویکرد راهبردی	الزامات عام نظام ملی پژوهش و آموزش عالی و الزامات خاص نظام پژوهش و آموزش عالی قرآنی
مدیریت منابع انسانی قرآنی در جهت رفع نیازهای جامعه	<ul style="list-style-type: none"> - برنامه ریزی برای تأمین و توسعه منابع انسانی مورد نیاز حوزه‌های مختلف امور قرآنی و کیفیت بخشی منابع انسانی موجود و تربیت و توانمندسازی سرمایه انسانی با تاکید بر آموزش انسان‌های متقی و کارآفرین و خودباور و خلاق و نوآور و توانا در تولید علم و فناوری و متناسب با ارزشهای اسلامی و نیازهای جامعه - ارتقای بهره وری منابع انسانی موسسات علمی پژوهشی اعم از اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی و تقویت روحیه تلاش جهادی و گسترش تعاملات معلم و متعلم - توسعه مهارت‌های تحقیقاتی اعضای هیئت علمی و محققان و پژوهشگران و دسترسی به منابع اطلاعاتی (نقشه جامع علمی کشور راهبرد کلان ۸۱) - اهتمام ویژه به توسعه فرهنگ قرآنی در میان افسار تأثیرگذار (مدیران، نخبگان، فرهیختگان و گروه‌های مرجع) در داخل و خارج از کشور (منشور توسعه فرهنگ قرآنی) - دانش‌افزایی و توانمندسازی مستمر اعضای هیأت علمی در ابعاد تخصصی حرفه‌ای و معرفتی در چارچوب برنامه‌های توسعه علمی و اقتصادی کشور - افزایش قابلیت‌ها و توانمندی‌های معرفتی و تخصصی اعضای هیأت علم - شکوفایی و پرورش استعدادها، ارتقاء روحیه پرشگری، خلاقیت و نوآوری - حضور فعال و اثر بخش اعضای هیأت علمی و دانش‌آموختگان آموزش عالی در عرصه‌های کار و تولید و پاسخگویی به نیازهای جامعه - بازنگری برنامه‌های آموزشی و تغییر رویکرد جذب و ارتقاء اعضای هیأت علمی در راستای جایگاه و نقش آموزش عالی در پیشرفت کشور - طراحی و اجرای دوره‌های توانمندسازی و دانش‌افزایی اعضای هیأت علمی در مسیر ارتقای حرفه‌ای و پیشنی اعضای هیأت علمی - برنامه‌ریزی به منظور استفاده مؤثر از ظرفیت‌ها و تجارب اعضای هیأت علمی بازنشسته در محیط‌های آموزشی و پژوهشی. (سند آموزش عالی کشور مبتنی بر آمایش)
کارآمدی، روزآمدی و پاسخگویی به	<p>عمل‌گراتر شدن و کارآمدتر شدن پژوهش و تحقیق در کشور چه از سوی استادان و برگزیدگان و چه از سوی دانشجویانی که در دانشگاه‌ها پایان‌نامه‌هایی را می‌نویسند... آیا گزینش این عناوین حساب‌شده و در جهت نیازهای کشور است؟ آیا محصول پژوهش و تحقیقی که استاد و دانشجو مشترکاً و یا به‌طور دسته‌جمعی انجام داده‌اند، به مرحله اجرا و عمل می‌رسد؟ آیا بدینوسیله دانشگاه ما، دانش ما و رتبه تحقیقاتی ما رشد می‌کند یا نه؟ بعضی هم عناوینی است که خیلی حاشیه‌ای و دور از مسیر</p>

الزامات عام نظام ملی پژوهش و آموزش عالی و الزامات خاص نظام پژوهش و آموزش عالی قرآنی

رویکرد راهبردی

نیازها

حرکت علمی و عملی و اجرایی کشور است. برای اینکه این پژوهش، این پایان نامه و این کار مهم که ساعت‌های گران‌بهایی صرف آن شده بکار بیاید، چه راه‌حلی وجود دارد؟ ما امروز در مجموعه اساتید و دانشجو‌یادمان روح تعهد در مسائل اجتماعی را خیلی بارز مشاهده می‌کنیم. ... چه کنیم که این احساس مسئولیت و این روح تعهد در مقابل سرنوشت کشور تقویت شود؟ **(بیانات مقام معظم رهبری)**

- توسعه و بومی سازی هنر و علوم انسانی کاربردی و متناسب سازی رشته های آنها با نیازهای واقعی کشور
- حمایت از پایان نامه ها و رساله های تحصیلی در رشته های علوم انسانی و هنر برای رفع نیازهای کشور
- لحاظ نمودن میزان رفع نیازهای جامعه در شاخصهای رتبه بندی مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی و نظام انگیزشی پژوهشگران و فناوران
- سیاستگذاری و برنامه ریزی مستمر و پویا در حوزه علم و فناوری بر پایه تأمین نیازهای جامعه و تحولات جهانی و دستیابی به مرجعیت علمی کشور
- ارتقای کارآمدی مراکز پژوهشی وابسته به دستگاههای اجرایی با رویکرد تمرکز بر حل مسائل و رفع نیازهای دستگاههای مربوطه و تقویت انجام فعالیتهای پژوهشی قابل اجراء در سایر مراکز پژوهشی و دانشگاهی **(قانون برنامه پنجم ماده ۱۵)**
- بازنگری آئین نامه ارتقاء اعضاء هیات علمی به نحوی که تا پنجده درصد (۵۰٪) امتیازات پژوهشی اعضای هیات علمی معطوف به رفع مشکلات کشور باشد.
- حمایت مالی از پایان نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی در راستای ارتقاء بهره‌وری و حل مشکلات کشور **(قانون برنامه پنجم ماده ۱۷)**
- اتخاذ تدابیر لازم به منظور افزایش کارایی و اثربخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاههای ذیربط. بررسی اولویتهای راهبردی تحقیقات و فناوری با همکاری با پیشنهاد دستگاههای اجرایی ذیربط و پیشنهاد به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری. **(قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)**

تحقیقات و فناوری

- مطالعه و بازنگری مستمر برنامه های آموزشی و پژوهشی و تجدیدنظر در محتوا و روش ارائه آنها متناسب با تحولات روزافزون علمی و اجتماعی و نیازهای جامعه
- شناخت دقیق و کارشناسانه نیازها و اقتضات جدید در عرصهٔ رشد و توسعه علمی و اجتماعی
- شناخت نیازها و ضرورتهای جدید اجتماعی، فرهنگی، علمی و اقتصادی و جهت دهی نظام آموزشی و پژوهشی برای پاسخگویی آنها
- تدوین سیاستهای بلندمدت و کلان علمی کشور متناسب با شرایط و نیازهای جامعه، تحولات علمی بین المللی و مبانی اسلامی **(سند دانشگاه اسلامی)**
- دانشگاه در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴: برخوردار از توانمندی های لازم به منظور رفع مسائل و مشکلات کشور در بخش های گوناگون و پشتیبانی و تصمیم سازی دولت، تأمین کننده نیازهای فرد و جامعه در عرصه های علمی و فرهنگی اجتماعی. تشویق و ترغیب اعضای هیات علمی به انجام فعالیت های آموزشی و پژوهشی کاربردی و حمایت از کلیه دستاوردهای علمی و مالکیت معنوی آنان. سوق دادن پایان نامه‌ها و رساله‌ها در جهت کاربردی کردن، تولید ثروت، افزایش رفاه اجتماعی و ارتقاء اقتدار علمی **(پیش**

نویس سند آموزش عالی کشور مبتنی بر آمایش

- هدایت فرآیندهای آموزشی، پژوهشی و تبلیغی ترویجی قرآنی به سمت کاربردی کردن تعالیم قرآنی در زندگی فردی و اجتماعی **(منشور توسعه فرهنگ قرآنی)**
- روزآمد کردن روشهای آموزش مبتنی دینی و اعتقادی اصیل در متون و برنامه های درسی
- اصلاح و تدوین نظام برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی با توجه به نیازهای جامعه و تحولات روزافزون علوم، با تأکید بر گسترش مرزهای دانش و بر اساس مبانی اسلامی

رویکرد راهبردی	الزامات عام نظام ملی پژوهش و آموزش عالی و الزامات خاص نظام پژوهش و آموزش عالی قرآنی
<p>توسعه نظریه پردازی و نظام سازی قرآنی</p>	<p>- افزایش انعطاف پذیری به منظور پاسخگویی به نیازها و تحولات علمی و اجتماعی</p> <p>- انجام مطالعات مستمر برای روزآمد کردن شناخت وضعیت موجود در عرصه نیازها و تحولات علمی و اجتماعی</p> <p>- باید در زمینه های گوناگون به نکات و دقائق قرآن توجه کرد و مبانی علوم انسانی را در قرآن کریم جستجو کرد و پیدا کرد. این کار بسیار اساسی و مهمی است. اگر این شد، آن وقت متفکرین و پژوهندگان و صاحب نظران در علوم مختلف انسانی میتوانند بر این پایه و بر این اساس بناهای رفیعی را بنا کنند. البته آن وقت میتوانند از پیشرفت های دیگران غریبی ها و کسانی که در علوم انسانی پیشرفت داشتند، استفاده هم بکنند، لکن مینا باید مبنای قرآنی باشد. (بیانات مقام معظم رهبری)</p> <p>- در این چهارچوب بایستی وارد سازندگی قرآنی شد و کارهای اساسی را انجام داد، برای اینکه محتواها به معنای حقیقی کلمه قرآنی بشود. رفتار فردی ما، رفتار مدیریتی ما، رفتارهای سازمانی ما، رفتار ما در آموزش و پرورش - یعنی دستگاه آموزش و پرورش ما شامل دانشگاه ها و پژوهشگاه ها و حوزه ها و همه جا - رفتار در درون خانواده ی ما، رفتارهای سیاسی ما، رفتار بین المللی ما، همه بر اساس اسلام باشد؛ این کی خواهد شد؟ آن وقتی که ما با مفاهیم قرآن، بدستی آشنا باشیم، این همان کاری است که با این حرکت عظیم قرآن پژوهی - چه بخش زنانه اش، چه بخش مردانه اش - تحقق پیدا خواهد کرد. جهت باید این باشد؛ در این سمت بایستی پژوهشها حرکت بکند. (بیانات مقام معظم رهبری)</p> <p>- توسعه مرزهای دانش و نظریه پردازی</p> <p>- ایجاد سازوکارهای تشویق نظریه پردازان در حوزه های علوم انسانی و معارف اسلامی و انتشار دستاوردهای آنان (نقشه جامع علمی کشور)</p> <p>- گسترش کرسی های نظریه پردازی، نقد و آزاداندیشی، انجام مطالعات میان رشته ای، توسعه قطب های علمی و تولید علم بومی با تأکید بر علوم انسانی با همکاری شورای عالی حوزه علمیه و دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم (قانون برنامه پنجم ماده ۱۵)</p> <p>- ارتقای بخشی نظام تعلیم و تربیت، نظام رسانه ای، نظام تبلیغات دینی و سایر نظام های مؤثر، با الهام از تعالیم قرآن کریم</p> <p>- توسعه نظریه پردازی در نظام های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مبتنی بر فرهنگ و معارف قرآنی (منشور توسعه فرهنگ قرآنی)</p> <p>- ارائه تصویری هماهنگ، سازگار و معقول از ابتناء رشته های علوم انسانی بر مبانی اسلامی (سند دانشگاه اسلامی)</p>
<p>ترویج مسأله محوری و روش گرایی</p>	<p>- ترویج پژوهش محور کردن آموزش و مسئله محور کردن پژوهش</p> <p>- استفاده از تجارب جهانی در زمینه ارتباط علوم انسانی و مفاهیم ارزشها و روشهای اسلامی در تدوین متون علوم انسانی (سند دانشگاه اسلامی)</p> <p>- ارتقا و افزایش جذابیت آموزش های قرآنی و اصلاح روش های آموزشی دینی و عربی؛</p> <p>- بازنگری و بازتولید محتوا و روش های آموزشی و پژوهشی به منظور تعمیق تربیت اسلامی و حیات دینی و اعتقاد و التزام به ارزشهای انقلاب اسلامی در دانش آموزان و دانشجویان و آشنایی آنان با فرهنگ و تمدن اسلامی (نقشه جامع علمی کشور)</p> <p>- اختصاص دوره های آموزشی پژوهش محور و مسأله محور .. نامه های تحصیلات تکمیلی با رویکرد مسأله محور (سند دانشگاه اسلامی)</p>
<p>استخراج گزاره -</p>	<p>- توجه به علم و تبدیل آن به یکی از گفتمان های اصلی جامعه و ایجاد فضای مساعد، برای شکوفایی و تولید علم و فناوری بر مبنای آموزه های اسلامی از طریق توسعه و تعمیق و به</p>

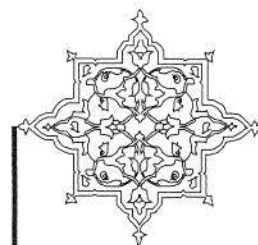
رویکرد راهبردی	الزامات عام نظام ملی پژوهش و آموزش عالی و الزامات خاص نظام پژوهش و آموزش عالی قرآنی
<p>های دانشی قرآن و سایر علوم</p>	<p>کارگیری مؤلفه های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی</p> <p>- ارتقاء سطح مطلوب تولید علم در علوم انسانی بر اساس مبانی اسلامی و نیازهای بومی (نقشه جامع علمی کشور)</p> <p>- انجام مطالعات و تدوین شاخص ها و روشهای مشخص برای ایجاد ارتباط و سازگاری بین علوم انسانی و مبانی اسلامی)</p> <p>- تعیین و تدوین نظام اخذ و اقتباس و انتقال و ترجمه تجارب علمی در سطوح داخلی و خارجی متناسب با فرهنگ اسلامی و ملی</p> <p>- برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی بر اساس پژوهشهای علمی و ایجاد تعادل و تناسب میان آموزش و پژوهش در برنامه ها و متون (سند دانشگاه اسلامی)</p>
<p>توجه به سنت های اسلامی و ایرانی</p>	<p>- پارشناسی و معرفی موارد و مفاخر علمی فرهنگی، تاریخی و معاصر و بهره گیری از آنها در تدوین برنامه ها و متون درسی برای تقویت روحیه خودباوری و استقلال خواهی</p> <p>- هدایت نظام برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی به سمت تولید بومی علم و فناوریهای جدید و بالا بردن سهم کشور در تولید آنها</p> <p>- طراحی نظام موضوعات و اولویتهای پژوهشی و ساماندهی فرایندهای آن با اولویت علم بومی و علم دینی</p> <p>- تأکید بر رشد و توسعه علوم انسانی بومی از طریق خلاقیت و ابداع، پارشناسی و بازتولید سنتهای اصیل اسلامی و ملی و استفاده مستمر و سنجیده از دستاوردهای نوین بشری (سند دانشگاه اسلامی)</p>
<p>تأمین متوازن نیازهای مطالعات حوزه های معارف، امور و علوم قرآنی</p>	<p>- ابتدای حداکثری فعالیت های قرآنی بر مطالعه، کارشناسی و تحقیق شایسته - تقویت ایمان و اعتقاد به قرآن کریم و تمسک به تعالیم آن - تعمیق معرفت و تمهیم فهم و درک قرآن کریم - ارتقاء التزام عملی به قرآن کریم در ابعاد فردی و اجتماعی - ارزیابی و نظارت بر عملکرد دستگاهها و نهادهای دولتی و غیردولتی (منشور توسعه فرهنگ قرآنی)</p> <p>- ایجاد هماهنگی بین نهادها و سازمان های پژوهشی جهت سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت کلان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (قانون برنامه پنجم ماده ۱۶)</p> <p>- تدوین اسناد راهبردی اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی در حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآنی (قانون برنامه پنجم ماده ۴)</p> <p>- حمایت از توسعه آموزشها و پژوهشهای بنیادین کاربردی در حوزه های دین و نشر فرهنگ و معارف اسلامی و گرایشهای تخصصی مرتبط به منظور توسعه انجمنها و قطبهای علمی حوزوی و دانشگاهی، کرسیهای نظریه پردازی، نقد و مناظره (قانون برنامه پنجم ماده ۸)</p>
<p>شاخص سازی سنجش، ارزیابی</p>	<p>- تدوین و ارتقاء شاخصهای کیفی به خصوص در رشته های علوم انسانی به ویژه در رشته های علوم قرآن و عترت و مطالعات میان رشته ای با بهره گیری از امکانات توانمندیهای حوزه های علمیه و تأمین آموزشهای مورد نیاز متناسب با نقش دختران و پسران</p> <p>- تقویت و انسجام بخشی به نظام اطلاعات علمی و فناوری کشور با مأموریت استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، تپ، داوری و سنجش و ایجاد بانک های اطلاعاتی یکپارچه برای رساله ها، پایان نامه ها، طرح های پژوهشی و فناوری، مقالات، مجلات و کتب علمی و اختراعات و اکتشافات پژوهشگران (نقشه جامع علمی کشور)</p>

بِسْمِ تَعَالَى

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

معاونان محترم پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

با سلام؛

احتراماً، در ادامه ابلاغ سبب پروژدهای برنامه‌های ملی توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی در سال ۱۳۹۳ و دریافت و اجرای برخی از طرح‌نامه‌ها و پروژه‌ها، مجموعه‌ای منتخب از پروژه‌های حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآنی به همراه بیان مسأله مختصری از هر پروژه، جهت تدوین و ارسال طرح‌نامه به پیوست ارسال می‌شود.

مقتضی است ضمن اطلاع‌رسانی موضوع، زمینه هدایت ظرفیت پژوهشی مرکز تحت مدیریت خود را در جهت اجرای پروژه‌های مذکور فراهم فرمایید. بدیهی است هر گونه بهبود و توسعه در پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور، با توجه به ماهیت چندرشته‌ای و بین‌رشته‌ای مسائل این حوزه، منوط به همراهی و مشارکت شایسته اعضای محترم گروه‌های مختلف علمی و گروه‌های قرآنی است و این کارگروه صرفاً تمهیدات و مقدمات لازم برای این امر را فراهم می‌کند. کلیه پیوست‌های مرتبط در پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور به نشانی quran.msrt.ir قرار دارد.

وحید احمدی

معاون پژوهش و فناوری و رئیس

کارگروه توسعه پژوهش قرآنی

رونوشت:

مدیران گروه‌های علوم قرآن و حدیث کشور، جهت همکاری با گروه‌های علمی دانشگاه در تدوین و تولید طرح‌نامه‌ها و تحقیقات قرآنی

۱۳۹۳/۱۱/۰۵

۱۳۹۵/۱۱/۰۵

نشانی:

تهران - شهرک قدس

میدان صنعت، خیابان

خوردین، خیابان هرمان،

نبش خیابان پیروزان جنوبی

کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱

شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰

صندوق پستی:

تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵

Website: www.msrt.ir

Email: info@msrt.ir

اجرا شود و در صورت رفع آن نیاز متوقف شود. مزیت دوره‌های آموزش عالی آزاد نیازمحور در این است که چون این دوره‌ها بر مبنای شناسایی یک نیاز واقعی برگزار می‌شود، با مشکل عدم استقبال روبه‌رو نیستند و متقاضیان حتی با پرداخت هزینه لازم، در این دوره‌ها شرکت می‌کنند. اما مراد از نیازهای آموزشی معنای عامی است مستمل بر کمبودها و رخنه‌های معرفتی و فرهنگی، تقاضای محلی، دانش‌ها و مهارت‌های شغلی متناسب با فرصت‌ها و مزیت‌های نسبی، ترکیب جمعیتی و سنی، شرایط مختلف اجتماعی، معیشتی، مذهبی و هر مسأله‌ای که در محیط تحت پوشش واحد دانشگاهی وجود داشته و می‌تواند منبعی برای شناسایی نیازهای آموزش عالی قرآنی قرار گیرد. از آنجا که شناسایی این نیازها به صورت نقطه‌ای به تفکیک استان‌های کشور هزینه زیادی را لازم دارد، این نیازسنجی برای مبنای تقسیم‌بندی استان‌های کشور به ۵ یا ۶ دسته هم‌گون صورت می‌گیرد. بر این اساس، استان‌هایی که داری شرایط مشابهی هستند در یک دسته قرار می‌گیرند و نیازسنجی برآمده از یکی از آن‌ها به دیگر استان‌ها تعمیم داده می‌شود. مبنای این گونه‌بندی باید در پروژه به صورت دقیق مشخص شود.

در پایان باید متذکر شد، چون نیاز مسئله‌ای بویا و متغیر است، علاوه بر شناسایی نیازهای فعلی آموزش عالی قرآنی، طراحی مدلی برای شناسایی نیازها به صورت مستمر و دائمی در این پروژه دنبال می‌شود.

۴ طراحی سرفصل‌های آموزشی برای دوره‌های آموزش آزاد قرآنی (نظام آموزش عالی قرآنی غیررسمی)

۹. طراحی دوره‌های کوتاه مدت با رویکرد معرفتی

تعریف: دوره‌هایی که به منظور شناخت معارف قرآنی و روش‌ها و ابزارهای لازم برای این امر طراحی و اجرا می‌شوند. کارکرد اصلی این دوره‌ها فراهم کردن بستر آموزش عالی همگانی در حوزه معارف قرآنی است تا کلیه دانشجویان علاقه‌مند بیرون از رشته علوم قرآن و حدیث بتوانند در کنار تحصیل در رشته رسمی خود با شرکت در یک دوره کوتاه مدت، معارف قرآنی را فراگیرند.

ساختار: دوره‌های معرفتی آموزش عالی آزاد قرآنی در دو سطح عمومی و تخصصی طراحی و اجرا می‌شوند. سطح عمومی شامل برنامه‌های آموزشی ناظر به شناخت معارف عمومی قرآن و روش‌ها و رویکردهای متنوع موجود در این زمینه است؛ و سطح تخصصی شامل برنامه‌های آموزشی ناظر به شناخت رهیافت‌های معرفتی قرآن در موضوعات مختلف علمی است که معطوف به رشته‌های مختلف علمی طراحی و اجرا می‌شوند. این دوره‌ها شامل یک بودمان با ۲۵ واحد آموزشی است که هر یک از واحدهای آن به صورت مجزا نیز قابل ارائه می‌باشد. البته می‌توان طراحی تک دوره‌های آموزشی را نیز صرف نظر از آنکه در قالب یک بودمان ۲۵ واحد قرار بگیرند، پیگیری کرد.

دوره مشابه: از جمله دوره‌های موفق آموزش عالی آزاد که از اقبال و رونق در خوری برخوردار هستند دوره‌های کوتاه‌مدت طب سنتی برای دانشجویان رشته‌های پزشکی و دوره‌های کوتاه مدت مدیریت ارشد کسب و کار برای عموم دانشجویان رشته‌های مختلف است که قابلیت الگوبرداری برای طراحی و اجرای دوره‌های آموزش عالی آزاد قرآنی را دارند.

نمونه‌های پیشنهادی:

- دوره‌های عمومی: آموزش زبان قرآن (ترجمه و فهم قرآن) - تدبر در قرآن یا رویکردهای مختلف - تفسیر و معارف قرآن

- دوره‌های تخصصی^۱: اخلاق حرفه‌ای یا مبنای قرآنی - روش‌شناسی مطالعات میان‌رشته‌ای بین قرآن و رشته‌ای خاص (با توجه به نوع رشته روش مطالعات میان‌رشته‌ای تا حدودی تغییر می‌کند؛ برای مثال روش تحقیق بین قرآن و علوم تربیتی، با روش تحقیق بین قرآن و اقتصاد در باره‌ای موارد متفاوت است).

- در زمینه تخصص‌های مختلف علمی و شغلی نظیر مشاوره، روانشناسی، باستان‌شناسی، مددکاری اجتماعی و ... نیاز و حتی تقاضا برای شرکت در دوره‌های قرآنی به واسطه وجود نیازهای اجتماعی وجود دارد. برای مثال بسیاری از مراجعه‌کنندگان به کلینیک‌های مشاوره تمایل دارند علاوه بر توصیه‌های صرفاً روانشناختی، راهکارهایی دینی و قرآنی نیز برای حل مسائل خود دریافت کنند. این مسئله انگیزه لازم را در بین مشاوران و روانشناسان جهت وارد کردن صبغه و مبنای دینی و قرآنی به کار خود فراهم می‌کند. طراحی و اجرای بودمان‌ها و دوره‌های باکیفیت مشاوره قرآنی ظرفیت جذب این دست از متقاضیان را دارد. برخی از دوره‌ها و بودمان‌های مرتبط با این حوزه عبارتند از:

مشاوره قرآنی - مددکاری اجتماعی با رویکرد قرآنی - هنر قرآنی (در رشته‌های مختلف هنر: هنرهای تجسمی، خطاطی و خوشنویسی، تذهیب و ...) - تاریخ تمدن با رویکرد بررسی تمدن‌های بسری در قرآن - باستان‌شناسی در قرآن - طب و تغذیه در قرآن و سنت - زمین‌شناسی با رویکرد قرآنی (کاوش در آیات مختلف مربوط به زمین) - زیست‌شناسی با رویکرد قرآنی (کاوش در آیات مختلف مربوط به خلقت انسان)

۱۰. طراحی دوره‌های کوتاه مدت با رویکرد مهارتی

تعریف: دوره‌هایی که با هدف آموزش فنون موردنیاز جهت استفاده در فضای کسب و کار و مشاغل قرآنی طراحی و اجرا می‌شوند. مخاطبان این دوره‌ها دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های قرآنی هستند که جهت تقویت مهارت‌های حرفه‌ای برای احراز مشاغل قرآنی در این دوره‌ها شرکت می‌کنند.

^۱ این دوره‌ها به شناخت معارف و رهیافت‌های قرآن در حوزه‌ای خاص و تخصصی می‌پردازد البته نمونه‌های مذکور در این قسمت ظرفیت طراحی در حد یک بودمان آموزشی (۲۵ واحد) را می‌توانند داشته باشند.

تخصص‌های اولویت‌دار جهت راه‌اندازی دوره‌های مهارتی:

- کارشناس‌نویسنده رسانه‌های قرآنی: فردی است آشنا به متن، مفاهیم و معارف قرآنی، دارای تخصص در زبان و ادبیات رسانه مکتوب و آشنایی بالاتر از حد تخصص به زبان‌های فارسی، عربی، انگلیسی و آشنا با شیوه‌های پیام‌رسانی و تبلیغ دینی از رسانه که می‌تواند محتوای قرآنی را در قالب پیام، خبر، مقاله، پاسخ به سوالات و شبهات و قالب‌های ادبی گوناگون به نحو مطلوب ارائه نماید.
- مصحح متون قرآنی: فردی است مسلط به متن و رسم‌الخط قرآن، آشنا با مفاهیم و معارف قرآن و اصول و مبانی ویراستاری و نمونه خوانی که می‌تواند مصاحف، نوشتارها و کتب قرآنی را قبل از چاپ، نمونه خوانی و ویرایش نماید.
- مدیر محافل، جشنواره‌ها و مسابقات قرآنی: فردی است آشنا با علوم و معارف قرآن، با مهارت‌های برنامه‌ریزی جهت انجام مطلوب محافل، جشنواره‌ها و مسابقات قرآنی، پاسخگویی به نیازها، سوالات و شبهات مخاطبان، نظارت بر حسن برگزاری محافل، مسابقات و جشنواره‌های قرآنی و ارزشیابی، تجزیه و تحلیل، جمع‌بندی نتایج
- هنرمند قرآن‌نگار: فردی است آشنا با متن، مفاهیم و معارف قرآن، مسلط بر دانش رسم و ضبط قرآن و مسلط بر مبانی، اصول و قواعد هنری و مهارت در یکی از رشته‌های هنری مرتبط با تولید آثار هنری قرآنی مانند خوشنویسی، ندهب و نقاشی، گرافیک و ... که بتواند متن، مفاهیم و معارف قرآنی را به صورت صحیح در قالب‌های زیبا و هنری ارائه نماید.
- کتابدار تخصصی قرآنی: فردی است آشنا با متن، مفاهیم و معارف قرآن و آثار مکتوب و الکترونیک قرآنی و دارای تخصص در دانش و فنون اطلاع‌رسانی و کتابداری که می‌تواند امور کارشناسی کتابخانه‌های تخصصی قرآنی را عهده دار شود.
- کارشناس امور قرآنی در رادیو و تلویزیون: فردی است آشنا با متن و مفاهیم و معارف قرآن و فعالیت‌های رادیویی-تلویزیونی که می‌تواند نسبت به تولید و ارائه مطلوب محتوای قرآنی در برنامه‌های رادیو و تلویزیون اقدام نماید.
- کارشناس امور قرآنی در خبرگزاری‌ها و شبکه‌های اینترنتی: فردی است آشنا با متن، مفاهیم و معارف قرآن و دانش ارتباطات و فناوری مسلط به فنون مختلف تدوین گزارش و خبر رسانی، فن بیان و ... که می‌تواند بعنوان کارشناس عهده‌دار تولید و ارائه محتوای قرآنی در رسانه‌های صوتی و تصویری و شبکه‌های اینترنتی شود.

۱۱. طراحی دوره‌های کوتاه مدت با رویکرد ترکیبی (معرفتی-مهارتی)

- تعریف: دوره‌هایی که با هدف کارورزی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان بیرون از رشته علوم قرآن و حدیث برای تعمیم فعالیت‌های شغلی و پژوهشی به حوزه قرآن طراحی و اجرا می‌شوند. این دوره‌ها شامل آموزش معارف قرآنی با کاربرد در حوزه تخصصی متقاضی (حیطه معرفت) و نیز روش‌های استفاده از مهارت‌های رشته‌ای متقاضی جهت کاربرد در حوزه قرآن می‌باشد (حیطه مهارت).
- ساختار و نمونه‌های اولویت‌دار: دوره‌های کاربردی (ترکیبی) آموزش عالی آزاد قرآنی برای دو گروه هدف طراحی و اجرا می‌شوند: ۱. دوره‌های آموزشی برای مخاطبان رشته‌های فنی و مهارتی (نظیر: برنامه‌نویسی کامپیوتر، خبرنگاری، هنر و ...) ۲. دوره‌های آموزشی برای مخاطبان رشته‌های اولویت‌دار علوم انسانی (نظیر روانشناسی، مشاوره، مددکاری اجتماعی، ...).

ب. حوزه ارتقای منابع انسانی قرآنی

۴ طراحی و اجرای دوره‌های دانش‌افزایی و مهارت‌افزایی

۱۲. طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی در حیطه روش تحقیق قرآنی

سرفصل‌های یک دوره پیشنهادی:

- چستی و گستره مطالعات قرآنی و آینده‌پژوهی در حوزه مطالعات قرآنی
- طراحی نقشه پژوهش در مطالعات قرآنی
- رویکرد سیستمی‌نگر به مطالعات قرآنی و تحلیل متغیرها و عناصر مؤثر بر آن
- رهیافت تحلیلی-انتقادی در مطالعات قرآنی
- رویکرد تاریخی در مطالعات قرآنی
- فرایند، اصول و فنون بررسی‌های تطبیقی در قرآن پژوهی
- رهیافت زبان‌شناختی در مطالعات قرآنی
- رهیافت بدیدارشناختی در مطالعات قرآنی
- رویکرد بین‌رشته‌ای در مطالعات قرآنی به تهدیدها و فرصت‌ها، روش‌ها و فرایندها و منطبق بین علوم

- شیوه‌ها و فنون گزارش نتایج پژوهش‌های قرآنی
- ملاحظات اخلاقی در مطالعات قرآنی

۱۳. طراحی و اجرای کارگاه تحقیق موضوعی در قرآن:

در این کارگاه ابعاد مسأله‌های متعلق به گستره‌های مختلف علوم انسانی در قرآن مورد بررسی قرار گیرد. این امر به دو رویکرد انجام می‌شود. در رویکرد اول هدف آموزش روش تحقیق و مطالعه در قرآن حول موضوع و مسئله‌های خاص است. قرآن پژوه در این رویکرد مهارت لازم برای تحقیق به صورت فردی پیرامون موضوعی خاص در قرآن بدست می‌آید. در رویکرد دوم یک موضوع انتخاب می‌شود و با تشکیل گروهی چندرشته‌ای بحث و گفت‌وگو پیرامون آن مسأله به صورت کارگاهی انجام شود و تحت نظارت یک استاد قرآنی رجوع و استنتاج از قرآن انجام می‌شود.

۱۴. کارگاه مطالعات قرآنی برای سایر رشته‌های علوم انسانی

هدف این کارگاه آموزش سرفصل‌ها و مطالب برگزیده مطالعات قرآنی برای سایر رشته‌های علوم انسانی که قصد ورود به مطالعات قرآنی را دارند، است. فاز اول این دوره به صورت مشترک برای تمام رشته‌ها باشد. یعنی آن بخش از مطالعات قرآنی که برای مراجعه به قرآن در هر موضوع مورد نیاز است. اما فاز دوم این کارگاه‌ها تخصصی‌تر می‌شود. برای مثال برای دانشجویان رشته‌های علوم تربیتی، روان‌شناسی، علوم سیاسی، باستان‌شناسی و ... به صورت جداگانه طراحی و اجرا می‌شود. بدیهی است در فاز دوم طرح که وارد مقوله بین‌رشته‌ای می‌شود شرکت‌کنندگان هم از رشته علوم قرآنی و هم از آن رشته دیگر (برای مثال علوم تربیتی) هستند و البته می‌توان برای آموزش از اساتید رشته دوم نیز استفاده کرد.

◀ دوره‌های دانش‌افزایی مخصوص اساتید:

۱۵. روش‌های تدریس پژوهش‌محور در مطالعات قرآنی

۱۶. تولید کلاس درس مجازی برای مقطع دکتری رشته علوم قرآن و حدیث توسط اساتید شاخص هر حوزه

ج. حوزه ارتقای نظام پژوهش قرآنی

۱۷. بررسی و تحلیل مجلات و مقالات قرآنی و شناسایی موارد تراز و برتر

با توجه به گسترش دوره‌های تحصیلات تکمیلی از یک سو و گسترش مجلات پژوهشی قرآنی، در سال‌های اخیر شاهد رشد چشمگیر مقالات پژوهشی قرآنی بوده‌ایم. اگرچه رشد این تحقیقات بی‌نفسه ارزشمند است اما صاحب‌نظران معتقدند این رشد کمی رشد کیفی را به همراه نداشته است و ما شاهد تولید انبوهی از مقالات کم‌محتوا در این سال‌ها هستیم. از این جهت بررسی عملکرد مجلات پژوهشی قرآنی و نیز بررسی و تحلیل کیفیت مقالات پژوهشی چاپ‌شده در سال‌های اخیر در حوزه قرآن و دست‌آخر سطح‌بندی و شناسایی موارد برتر در هر دو حیطه مجله و مقاله در این پروژه انتظار می‌رود. (در مورد مقاله بررسی ۱۰۰ مقاله اخیر به جابرسیده کفایت می‌کند). البته بدیهی است لازمه سطح‌بندی مجلات در ابتدا طراحی شاخص‌های متقن و دقیق است که این امر نیز به عنوان یکی از فازهای این پروژه انجام می‌شود.

۱۸. طراحی شاخص‌های پژوهش بین‌رشته‌ای قرآنی و بررسی و تحلیل پژوهش‌های بین‌رشته‌ای قرآنی موجود + جریان‌شناسی،

نقد و بررسی مطالعات بین‌رشته‌ای قرآنی

مسائل جدید و روزآمد جامعه و لزوم شناخت پاسخ قرآن به مسائل، مطالعات قرآنی را به سمت پژوهش بین‌رشته‌ای قرآنی سوق داده است. برگزاری همایش‌هایی با موضوعات بین‌رشته‌ای قرآنی، راه‌اندازی مجلاتی در حوزه‌های بین‌رشته‌ای قرآنی و تولید پایان‌نامه‌ها و تحقیقات متعدد در حوزه‌های بین‌رشته‌ای قرآنی، به دلیل نیاز اجتماعی نوپدید در سال‌های اخیر توأم با رشد بوده است. در این امتداد شاهد بسیاری از موضوعات و عنوانی پژوهشی هستیم که قرآن را با یک "وا" عاطفه به موضوعی از رشته‌های دیگر پیوند داده است و در عین حال این ارتباط و پیوند در همین حد باقی مانده است و در نتیجه همان التقاط و خلط مبانی در اینجا نیز بروز کرده است. بر این اساس، ضرورت دارد شاخص‌های پژوهش‌های بین‌رشته‌ای قرآنی تدوین شود. این شاخص‌ها علاوه بر اینکه دست‌مایه بررسی و تحلیل پژوهش‌های موجود بین‌رشته‌ای قرآنی هستند، مبنایی برای صدور مجوز برای راه‌اندازی مجلات، همایش‌ها و سایر فعالیت‌های بین‌رشته‌ای قرآنی می‌شوند.

به نظر می‌رسد لازمه طراحی شاخص‌های مطالعات بین‌رشته‌ای قرآنی، با توجه به وجود رویکردهای مختلف به این مطالعات، بررسی و تحلیل جریان‌های مختلف مطالعات بین‌رشته‌ای قرآنی است. در یک بررسی اجمالی می‌توان ۵ تا ۶ رویکرد مختلف به این مطالعات را در کشور شناسایی کرد که در صورتی که مورد ارزیابی و نقد دقیق علمی قرار گیرند، جنبه‌های متقن و صحیح هر روی آورد مشخص شده و این ویژگی‌ها به عنوان حد متیقن و شاخص مطالعات بین‌رشته‌ای قرآنی تلقی می‌گردد. البته بدیهی است در این بررسی و تحلیل نقاط ضعف و غیر علمی جریان‌های مختلف نیز شناسایی می‌شود.

۱۹. تشکیل شبکه پژوهشگران قرآنی

شبکه‌ای از پژوهشگران قرآنی سراسر کشور با زمینه‌های مطالعاتی مختلف که در ضمن ارتباط در یک بستر اینترنتی (ترجیحا یک سایت به عنوان محور کارها به همراه فضاهای دیگر) در موضوعات نوآور و جدید مطالعات قرآنی، با تشکیل اجتماعات منظم و موردی ارتباط و همکاری علمی و آموزشی خود را تقویت می‌کنند. هدف از ایجاد این شبکه جذب پژوهشگران و علاقه‌مندان در موضوعات نوآور و بر زمین‌مانده نظام توسعه فرهنگ قرآنی است. نمونه از این فعالیت در سایت پژوهش‌سرای جمعیت و پیشرفت^۲ قابل مشاهده است.

۲۰. تشکیل حلقه‌های پژوهشی قرآنی

این حلقه‌های مطالعاتی در موضوعات رشته‌ای (علوم قرآنی) و نیز بین‌رشته‌ای قرآنی متشکل از اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی، دایر می‌گردد. هدف از ایجاد این حلقه شکل‌گیری مجموعه‌ای مباحث و تحقیقات علمی قرآنی در موضوعاتی نوآور است که نیاز به طرح مطالعاتی بلندمدت و جمعی برای حصول نتیجه دارد.

د. حوزه توسعه مطالعات فرهنگ‌سازی قرآنی

مراد از فرهنگ‌سازی قرآنی عبارت است از: ارتقای تعامل افراد جامعه با قرآن در حوزه ۱. شناخت قرآن (اعم از شناخت ماهیت قرآن و شناخت معارف قرآن) ۲. ایمان به قرآن (اعم از ایمان به کلیت قرآن و ایمان به معارف قرآن) ۳. عمل به قرآن (اعم از عمل نسبت به قرآن (یعنی قرائت، فهم، تدبیر و ...) و عمل به معارف قرآن).

مراحل تحقق فرهنگ‌سازی قرآنی

این کارکرد با تولید محصولات و خدماتی محقق می‌شود که لاف‌ل یکی از حیطة‌های دانش قرآنی، مهارت قرآنی، معارف قرآنی و عواطف و رفتار قرآنی را در افراد جامعه ارتقا بخشد. حرکت در این مسیر در نظام تعلیم و تربیت (فعالیت‌های آموزش عمومی قرآن) پیگیری و در نظام "فرهنگی و هنری" (فعالیت-های تبلیغی ترویجی قرآنی)^۳ تقویت می‌شود. مطالعات فرهنگ‌سازی قرآنی مطالعاتی است که طی آن میانی، مقدمات، ابزارها و روش‌های تولید و عرضه محصولات و خدمات آموزشی و تبلیغی قرآنی به جامعه مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای مثال برای کارآمد کردن فرایندهای آموزش قرآن و فرایندهای تبلیغی ترویجی قرآن به طراحی مدل‌ها و روش‌های کارآمد آموزشی متناسب با گروه‌های سنی و صنفی مختلف نیازمند هستیم. علاوه بر مطالعات تخصصی در حوزه علوم قرآن و حدیث، بخش عمده‌ای از این مطالعات به صورت بین‌رشته‌ای و با استفاده از دانش‌های علوم تربیتی، جامعه‌شناسی، ارتباطات و روان‌شناسی انجام می‌شود. در ادامه مجموعه‌ای از پرونده‌های پیشنهادی برای این حوزه ارائه می‌شود:

- آسیب‌شناسی برنامه درس قرآن مدارس برای تحقق فرهنگ‌سازی قرآنی (تمام مولفه‌های برنامه‌درسی، نظیر معلم، متن درسی، زمان درس و ...)
- بررسی عملکرد مدارس قرآنی و راهکارهای توسعه آموزش‌های غیررسمی در حوزه آموزش عمومی قرآن

^۲ <http://nasl.ir/>

^۳ برنامه‌های آموزشی مربوط به خواندن و درک مفاهیم و معارف قرآن که برای انس‌آحاد جامعه با قرآن و استفاده از آن ارائه شود.

^۴ فعالیت‌هایی که با به کارگیری دانش، روش و ابزارهای مختلف هنر و ارتباطات، به منظور گسترش توجه و اشتیاق نسبت به قرآن کریم و توسعه فرهنگ قرآنی در جامعه انجام می‌شود.

- بازشناسی جایگاه درس عربی در آموزش قرآن و آسیب‌شناسی وضع موجود
- مطالعه تطبیقی روش‌های آموزش قرآن در کشورهای اسلامی و ایران در حیطه‌های قرأت و تجوید، حفظ، ترجمه و مفاهیم
- آسیب‌شناسی واحدهای درسی قرآنی و دینی دانشگاه‌ها در تحقق فرهنگ قرآنی (بررسی مواردی چون: شناخت ابعاد فرهنگی و میزان اثربخشی دروس عمومی دینی و قرآنی دانشگاه، شناخت جایگاه و کارکرد آموزش رسمی در انتقال معارف دینی، بررسی نگرش عمومی دانشجویان به پدیده کتاب درسی در واحدهای دروس عمومی دینی و قرآنی دانشگاه و مواردی دیگر در این پروژه دنبال می‌شود).
- ذائقه‌شناسی و نیازشناسی دانشجویان در زمینه مباحث مختلف قرآنی به تفکیک شاخه‌ها و مقاطع تحصیلی
- آسیب‌شناسی برنامه‌های تبلیغ و ترویج قرآنی صدا و سیما در توسعه فرهنگ قرآنی
- مطالعه تطبیقی روش‌های تبلیغی دیگر مذاهب نظیر مسیحیت، وهابیت و ... با روش‌های تبلیغی تشیع (ایران)
- مطالعه تطبیقی روش‌های ترویج و تبلیغ قرآن در کشورهای اسلامی و ایران
- تولید و برورش ایده خدمات تبلیغی و ترویجی قرآنی (اعم از برنامه‌های صدا و سیما، مساجد، غرفه‌های مشاوره در مترو و ...)

پیوست ۱:

اصطلاح‌شناسی حوزه‌های مختلف توسعه فرهنگ قرآنی

اصطلاح	تعریف
۱ توسعه فرهنگ قرآنی	تعمیم و تعمیق شناخت و ایمان به قرآن و ارتباط و انس با آن و تحقق مضامین آیات قرآنی در رفتار فردی و اجتماعی اقشار مختلف جامعه
۲ فعالیت های قرآنی	فعالیت‌هایی که به منظور شناخت و شناساندن قرآن و معارف آن و تقویت ایمان به قرآن و انس با آن و بهره‌گیری فرد و جامعه از قرآن انجام شود. این فعالیت‌ها شامل چهار حوزه آموزش عمومی قرآن، آموزش عالی و تخصصی قرآن، پژوهش های قرآنی و فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآنی است.
۳ آموزش عمومی قرآن	برنامه‌های آموزشی مربوط به خواندن و درک مفاهیم و معارف قرآن که برای انس آحاد جامعه با قرآن و استفاده از آن ارائه شود.
۴ آموزش عالی قرآنی	برنامه‌های آموزشی که به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص فعالیت‌های مختلف قرآنی، در دو قالب رشته‌های دانشگاهی و حوزوی و آموزش‌های آزاد تخصصی اجرا شود.
۵ پژوهش قرآنی	پژوهش‌هایی که با هدف شناخت قرآن و معارف آن و وظایف فرد و جامعه نسبت به قرآن و چگونگی تحقق توسعه فرهنگ قرآنی در جامعه انجام شود.
۶ فعالیت‌های تبلیغی ترویجی قرآنی	فعالیت‌هایی که با به کارگیری دانش، روش و ابزارهای مختلف هنر و ارتباطات، به منظور گسترش توجه و اشتیاق نسبت به قرآن کریم و توسعه فرهنگ قرآنی در جامعه انجام می‌شود.
۷ نظام‌سازی	طراحی نظام‌های اجتماعی (مبتنی بر جهان‌بینی و مبانی نظری هر یک از مکاتب الهی یا بشری)
۸ نظام‌سازی قرآنی	بازطراحی نظام‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و خرده‌نظام‌های آن مبتنی بر مفاهیم و معارف قرآنی
۹ نظام‌های اجتماعی ^۵	مجموعه‌ای از مناسبات به هم‌پیوسته و تعریف‌شده اجتماعی (در حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و ...) است که عهده‌دار شکل‌دهی، انتظام و انسجام‌بخشی مبادلات و روابط متقابل اجتماعی بین سازمان‌ها و نهادها یا افراد در جامعه می‌باشد.
۱۰ نظام سیاسی	شیوه حاکمیت و تشکیلات حکومتی که عهده‌دار سیاست‌گذاری، قانون‌گذاری و اجرای قوانین در جامعه است.